

Fabryka Kotłów SEFAKO Spółka Akcyjna
ul. Przemysłowa 9, 28 – 340 Sędziszów

**JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA**

11.4. Koszty finansowe.....	27
11.5. Koszty według rodzajów	27
11.6. Koszty amortyzacji ujęte w zysku lub stracie.....	27
11.7. Koszty świadczeń pracowniczych	27
12. Składniki innych całkowitych dochodów	28
13. Podatek dochodowy	28
13.1. Obciążenie podatkowe.....	28
13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	28
13.3. Odroczone podatki dochodowe	29
14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	30
15. Zysk przypadający na jedną akcję.....	30
16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty.....	31
17. Rzeczowe aktywa trwałe.....	31
18. Leasing.....	32
18.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	32
19. Wartości niematerialne	32
20. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	33
21. Pozostałe aktywa.....	34
21.1. Udziały i akcje	34
21.2. Pozostałe aktywa niefinansowe	34
22. Świadczenia pracownicze	34
22.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	34
23. Zapasy.....	34
24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	35
24.1. Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	36
24.2. Należności z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania	36
25. Długoterminowe kontrakty budowlane	36
26. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	37
27. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe.....	37
27.1. Kapitał podstawowy	37
27.2. Kapitał zapasowy	37
27.3. Kapitał z aktualizacji wyceny	38
27.4. Niepodzielony zysk(strata) i ograniczenia w wypłacie dywidendy	38
28. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	38
29. Rezerwy	39
29.1. Zmiany stanu rezerw.....	39
30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	39
30.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe).....	39
30.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty.....	40
30.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	40
30.4. Rozliczenia międzyokresowe.....	41
31. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami bilansowymi niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	41
32. Zobowiązania inwestycyjne	42
33. Zobowiązania warunkowe	43
33.1. Sprawy sądowe	43
33.2. Rozliczenia podatkowe	44

34. Informacje o podmiotach powiązanych	44
34.1. Jednostka dominująca całej Grupy	45
34.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi.....	45
34.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki	45
35. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	46
36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	46
36.1. Ryzyko stopy procentowej.....	46
36.2. Ryzyko walutowe	47
36.3. Ryzyko cen towarów	48
36.4. Ryzyko kredytowe	48
36.5. Ryzyko związane z płynnością	48
37. Instrumenty finansowe	49
37.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	49
37.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	52
37.3. Ryzyko stopy procentowej.....	54
37.4. Zabezpieczenia	54
38. Zarządzanie kapitałem	56
39. Struktura zatrudnienia	56
40. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	57

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017

	Nota	rok zakończony 31 grudnia 2017	rok zakończony 31 grudnia 2016
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży usług	25	136 372	100 029
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		1 787	1 122
Przychody ze sprzedaży		138 159	101 151
Koszt własny sprzedaży	11.5	115 872	91 392
Zysk/ (strata) brutto ze sprzedaży		22 287	9 759
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	811	477
Koszty ogólnego zarządu	11.5, 11.6, 11.7	10 812	10 307
Koszty sprzedaży	11.5, 11.6, 11.7	4 282	2 832
Pozostałe koszty operacyjne	11.2	3 462	3 143
Zysk/ (strata) z działalności operacyjnej		4 542	(6 046)
Przychody finansowe	11.3	431	704
Koszty finansowe	11.4	2 299	1 461
Zysk/ (strata) brutto		2 674	(6 803)
Podatek dochodowy	13	1 458	(425)
Zysk/ (strata) netto z działalności kontynuowanej		1 216	(6 378)
Działalność zaniechana			
Zysk/ (strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-	-
Zysk/ (strata) netto za rok obrotowy		1 216	(6 378)
Zysk/ (strata) na jedną akcję:			
- podstawowy z zysku za rok obrotowy	15	0,99	(5,21)
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za rok obrotowy	15	0,99	(5,21)

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017

	Nota	rok zakończony 31 grudnia 2017	rok zakończony 31 grudnia 2016
Zysk/ (strata) netto za okres		1 216	(6 378)
Inne całkowite dochody			
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	12, 27.3	549	(63)
Zysk/(strata) z tytułu wyceny aktuarialnej	12, 27.3	(321)	(500)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	12, 27.3	43	(107)
Inne całkowite dochody netto		185	(456)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA ROK		1 401	(6 834)

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 57 stanowią jego integralną część.

Główna Księgowa
Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A.
Katarzyna Kosińska

Prezes Zarządu
Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A.
Antoni Pietkiewicz

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	17	68 789	72 916
Wartości niematerialne	19	3 288	4 226
Pozostałe aktywa finansowe	21.1	9 757	9 757
Pozostałe aktywa niefinansowe	21.2	–	–
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.3	1 698	1 329
		83 532	88 228
Aktywa obrotowe			
Zapasy	23	3 302	2 561
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	24	55 838	32 944
Należności z tytułu podatku dochodowego		–	176
Pochodne instrumenty finansowe	37.1	603	–
Pozostałe aktywa niefinansowe	21.2	1 304	1 068
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26	3 923	2 632
		64 970	39 381
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	20	184	257
SUMA AKTYWÓW		148 686	127 866
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA			
Kapitał własny (przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej)			
Kapitał podstawowy	27.1	12 251	12 251
Kapitał zapasowy	27.2	75 388	81 766
Kapitał z aktualizacji wyceny	27.3	(260)	(445)
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	27.4	1 216	(6 378)
		88 595	87 194
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	28	–	–
Pozostałe zobowiązania	18	544	60
Rezerwy	29	2 153	1 976
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	670	35
Rozliczenia międzyokresowe	30.4	1 473	1 657
		4 840	3 728
Zobowiązania krótkoterminowe			
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	28	24 912	18 850
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	30.1	19 006	10 801
Pozostałe zobowiązania finansowe	18	738	161
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		133	–
Pochodne instrumenty finansowe	37.1	–	27
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	30.3	3 464	3 728
Rezerwy	29	3 226	217
Rozliczenia międzyokresowe	30.4	3 772	3 160
		55 251	36 944
Zobowiązania razem		60 091	40 672
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		148 686	127 866

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 57 stanowią jego integralną część.

Główna Księgowa
 Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A.

 Katarzyna Kosinska

Prezes Zarządu
 Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A. 5

 Antoni Pietkiewicz

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017

	Nota	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Przeptywy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		2 674	(6 803)
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja		(4 487)	20 194
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	11.6	7 356	7 480
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	11.1	106	(85)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	31	(23 130)	20 428
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	23	(741)	675
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	31	8 019	(5 353)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu należności z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	37.1	(603)	29
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	37.1	(27)	27
Przychody z tytułu odsetek i dywidend	11.3	(2)	(3)
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	11.4	1 497	1 374
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	30.4	428	(2 494)
Zmiana stanu rezerw	29.1	3 186	(1 366)
Podatek dochodowy zapłacony	31	(926)	45
Pozostałe	31	350	(563)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(1 813)	13 391
Przeptywy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	31	518	1 455
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	31	(1 728)	(2 265)
Sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych		-	-
Nabycie nieruchomości inwestycyjnych		-	-
Sprzedaż inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		-	-
Nabycie inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		-	-
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		-	-
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		-	-
Dywidendy otrzymane		-	-
Odsetki otrzymane	11.3	2	3
Splata udzielonych pożyczek		-	-
Udzielenie pożyczek		-	-
Pozostałe		-	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 208)	(807)
Przeptywy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(253)	(263)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów		8 162	-
Splata pożyczek/ kredytów		(2 100)	(12 217)
Dywidendy wypłacone		-	-
Odsetki zapłacone	11.4	(913)	(1 011)
Pozostałe	11.4	(584)	(363)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		4 312	(13 854)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 291	(1 270)
Różnice kursowe netto		-	-
Środki pieniężne na początek okresu		2 632	3 902
Środki pieniężne na koniec okresu		3 923	2 632

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 57 stanowią jego integralną część.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017

	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane/ niepokryte straty	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku		12 251	81 766	(445)	(6 378)	87 194
Zysk/(strata) netto za okres	27.4	-	-	-	1 216	1 216
Zysk/ strata z tytułu wyceny zabezpieczeń pieniężnych	12	-	-	445	-	445
Zysk/strata aktuarialna		-	-	-260	-	-260
Całkowity dochód za okres		-	-	-	-	-
Emisja akcji		-	-	-	-	-
Koszt emisji akcji		-	-	-	-	-
Płatności w formie akcji		-	-	-	-	-
Podział zysku		-	(6 378)	-	6 378	-
Wypłata dywidendy		-	-	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2017 roku		12 251	75 388	- 260	1 216	88 595
Na dzień 1 stycznia 2016 roku		12 251	89 109	11	(7 343)	94 028
Zysk/(strata) netto za okres	27.4	-	-	-	(6 378)	(6 378)
Zysk/ strata z tytułu wyceny zabezpieczeń pieniężnych	12	-	-	(51)	-	(51)
Zysk/strata aktuarialna		-	-	(405)	-	(405)
Całkowity dochód za okres		-	-	(456)	-	(456)
Emisja akcji		-	-	-	-	-
Koszt emisji akcji		-	-	-	-	-
Płatności w formie akcji		-	-	-	-	-
Podział zysku		-	(7 343)	-	7 343	-
Wypłata dywidendy		-	-	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2016 roku		12 251	81 766	(445)	(6 378)	87 194

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 57 stanowią jego integralną część.

INFORMACJA DODATKOWA ZAWIERAJĄCA ISTOTNE ZASADY (POLITYKĘ) RACHUNKOWOŚCI ORAZ INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Fabryki Kotłów SEFAKO S.A. (spółka, SEFAKO) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok 2016.

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A. została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 24 listopada 1993 roku (Rep. A Nr 11752/93). Siedziba Spółki mieści się w Sędziszowie przy ul. Przemysłowej 9.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Kielcach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000029367.

Spółce nadano numer statystyczny REGON 290416394.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest produkcja wytwornic pary z wyjątkiem kotłów c.o. ujęte wg PKD w dziale 25.30Z.

Podmiotem bezpośrednio dominującym wobec spółki Fabryka Kotłów SEFAKO S.A. na dzień bilansowy jest MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, zarządzany i reprezentowany przez MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 25 kwietnia 2018 roku.

3. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodził:

- Antoni Pietkiewicz – Prezes Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego skład Zarządu Spółki nie uległ zmianie.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Spółki nie zmienił się.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 25 kwietnia 2018 roku.

5. Inwestycje Spółki

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych:

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale	
			31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Sędziszowskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o. o. (SPEC)	Sędziszów	Wytwarzanie i dystrybucja energii cieplnej	60%	60%
Centralne Biuro Konstrukcji Kotłów S.A. (CBKK)	Tarnowskie Góry	Projektowanie budowlane, urbanistyczne i technologiczne	98,5%	98,5%

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek. Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcje CBKK w ilości 3 405 szt. (wartość nominalna jednej akcji 145 PLN) stanowiły przedmiot zastawu rejestrowego i cywilnego, jako zabezpieczenie udzielonej na rzecz spółki Sefako gwarancji korporacyjnej przez MARS FIZ. Po dniu bilansowym dnia 2 marca 2018 roku dokonano wykreślenia zastawu.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

6.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Utrata wartości aktywów trwałych

Ze względu na osiągnięte przez Spółkę zależną SPEC zyski oraz pokrycie udziałów w tejże spółce przypadających na SEFAKO częścią kapitałów własnych, Spółka nie dokonuje testu na utratę wartości aktywów metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych ze względu na brak przesłanek utraty wartości tej inwestycji.

W spółce zależnej CBKK przeprowadzono w 2012 wycenę na potrzeby zakupu, a w 2015 i 2016 roku spółka zależna osiągnęła zysk. W związku z tym brak jest przesłanek utraty wartości tej inwestycji.

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Na dzień 31.12.2017 roku Spółka dokonała klasyfikacji leasingu jako finansowego, którym objęte były środki transportu, maszyny i urządzenia produkcyjne.

6.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółka przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Spółki. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 22.1. Zmiana wskaźników finansowych będących podstawą szacunku tj. wzrost stopy dyskonta o 0,5% spowodowałyby spadek rezerwy o 100 tysięcy PLN, natomiast

spadek o 0,5% spowodowałby wzrost rezerwy o 110 tysięcy PLN; wzrost stopy wynagrodzeń o 0,5% spowodowałby wzrost rezerwy o 109 tysięcy PLN, natomiast spadek o 0,5% spowodowałby spadek rezerwy o 102 tysięcy PLN; wzrost wskaźnika rotacji o 0,5% spowodowałby spadek rezerwy o 5 tysięcy PLN, natomiast spadek o 0,5% spowodowałby wzrost rezerwy o 55 tysięcy PLN.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Spółka utworzyła w 2012 aktywo na przewidywaną ulgę w podatku dochodowym do osiągnięcia z tytułu działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Na dzień 31 grudnia 2015 zasadność utrzymywania aktywa została zweryfikowana i w związku z istniejącymi przesłankami (brak spełnienia warunków strefowych oraz nikła perspektywa ich osiągnięcia) został utworzony odpis aktualizujący składnik tego aktywa.

Ujmowanie przychodów

Spółka stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do szacunku całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Spółki, kwota przychodu zostałaaby zmniejszona o 4 686 tysięcy PLN.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych które są wyceniane według wartości godziwej.

Wartość bilansowa ujętych zabezpieczanych aktywów i zobowiązań jest korygowana o zmiany wartości godziwej, które można przypisać ryzyku, przed którym te aktywa i zobowiązania są zabezpieczone.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz interpretacjami wydanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zatwierdzonymi przez Unię Europejską, na mocy Rozporządzenia w sprawie MSSF (Komisja Europejska 1606/2002), zwanymi dalej „MSSF UE”.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komisję ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), zatwierdzone do stosowania w UE.

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Od dnia 1 stycznia 2017 r. Spółkę obowiązują następujące zmiany do standardów:

- Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” pt. Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji,
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” dotyczące ujmowania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat,
- Roczne zmiany MSSF 2014-2016, w zakresie doprecyzowującym MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach.

Zastosowanie zmian do standardów nie miało wpływu na politykę rachunkowości Spółki ani na jednostkowe sprawozdanie finansowe.

Powyższe zmiany do standardów zostały do dnia publikacji jednostkowego sprawozdania finansowego zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską.

9. Wpływy nowych i zmienionych standardów i interpretacji

Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Spółkę

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółka nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu wymienionych poniżej opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie. Poza wskazanymi poniżej nowymi standardami, inne zmiany nie mają zastosowania do działalności Spółki.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Wejście w życie:

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzone przez standard:

MSSF 9 usuwa obecnie występujące w MSR 39 kategorie aktywów finansowych. Klasyfikacja aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 jest uzależniona od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych. Zgodnie ze standardem aktywa finansowe klasyfikowane są wyłącznie do trzech grup:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik,
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Standard zawiera także nowe wytyczne dotyczące rachunkowości zabezpieczeń mające na celu uproszczenie bieżących rozwiązań oraz lepsze odzwierciedlenie zasad zarządzania ryzykiem.

Wpływ zmian na sprawozdanie finansowe:

Na moment sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego Spółka zakończyła większość prac związanych z wdrożeniem nowego standardu MSSF 9.

Uznając, że nie jest możliwe przełożenie wprost kategorii aktywów finansowych wskazanych w MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena, na kategorie zdefiniowane w MSSF 9 Instrumenty finansowe, Spółka dokonała stosownych zmian w procedurach operacyjnych. Zostały opracowane i wdrożone metodyki oceny modeli biznesowych oraz analizy przepływów pieniężnych, w tym identyfikując aktywa, co do których po 1 stycznia 2018 r. nastąpi zmiana metody wyceny ze zamortyzowanego kosztu na wartość godziwą. Na ich podstawie Spółka przeprowadziła testy modelu biznesowego dla wszystkich istotnych na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycji aktywów finansowych.

Na podstawie tego testu Spółka uznaje, że wszystkie aktywa finansowe, które są klasyfikowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSR 39 jako pożyczki i należności a także aktywa finansowe

utrzymywane do terminu wymagalności zostaną zaklasyfikowane na podstawie modelu biznesowego do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Zmiana sposobu wyceny w ocenie Zarządu nie będzie miała istotnego wpływu na wynik finansowy, kapitały własne oraz sumę bilansową Spółki.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Wejście w życie:

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzone przez standard:

Standard ma zastosowanie do wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w wysokości ceny transakcyjnej w momencie przekazania przyrzeczonych w umowie towarów lub usług na rzecz klienta, które ma miejsce wtedy, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tymi składnikami aktywów. Ujmowanie przychodów następuje na podstawie pięcioelementowego modelu. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w świetle zawartej z klientem umowy, należy ujmować oddzielnie. Ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Wpływ zmian na sprawozdanie finansowe:

Spółka dokonała analizy wpływu zastosowania MSSF 15 na sposób ujmowania przychodów z umów realizowanych przez Spółkę. Pierwsza faza prac dotyczyła analizy różnic pomiędzy MSSF 15 a dotychczas obowiązującymi zasadami w obszarze ujmowania przychodów. Druga faza prac dotyczyła analizy umów z klientami w pięciu krokach, które są niezbędne z punktu widzenia prawidłowego ustalenia przychodów zgodnie z MSSF 15 Przychody z umów z klientami – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu. W ocenie Zarządu dotychczasowy sposób ujęcia przychodów odpowiada modelowi zawartemu w MSSF 15. W trakcie analizy wpływu uznano także, że MSSF 15 nie ma istotnego wpływu na kwotę prezentowanych przychodów. W związku z powyższym w ocenie Zarządu Spółki wprowadzenie MSSF 15 nie będzie miała istotnego wpływu na wynik finansowy, kapitały własne oraz sumę bilansową Spółki.

MSSF 16 „Leasingi”

Data wejścia w życie:

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzone przez standard:

Nowy standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy, zbieżny z ujęciem leasingu finansowego w ramach MSR 17. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Analiza umów pod kątem spełnienia nowej definicji leasingu może doprowadzić zarówno do uznania niektórych umów traktowanych obecnie jako usługi, za zawierające leasing, jak też do uznania niektórych umów traktowanych obecnie jako leasing, w szczególności operacyjny, za usługi.

Wpływ zmian na sprawozdanie finansowe:

Spółka dokonała analizy wpływu zastosowania MSSF 16 na sposób ujmowania umów leasingowych zawartych przez Spółkę. Analiza dotyczyła identyfikacji różnic pomiędzy MSSF 16 a dotychczas obowiązującymi zasadami w obszarze ujmowania umów leasingu. W ocenie Zarządu, gdyby na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka zastosowała MSSF 16 musiałaby wykazać jako leasing umowy leasingu, które w świetle przepisów MSR 17 uznawane są za leasingi operacyjne. Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku

wszystkie swoje umowy leasingowe klasyfikowała jako leasing finansowy, stąd wprowadzenie wyżej wymienionych zmian nie będzie miało wpływ na sprawozdanie finansowe.

Pozostałe opublikowane, lecz jeszcze nieobowiązujące standardy i interpretacje nie dotyczą działalności Spółki lub nie będą mieć na nią wpływu. Są to:

- Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami,
- Zmiany do MSSF 2 dotyczące klasyfikacji i wyceny transakcji płatności w formie akcji,
- Zmiany do MSSF 4 dotyczące zastosowania MSSF 9 wraz z MSSF 4,
- Zmiany do MSR 40 dotyczące zasad przeniesienia nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych
- Interpretacja KIMSF 22 dotycząca transakcji w walucie obcej i płatności zaliczkowych,
- Interpretacja KIMSF 23 dotycząca niepewności co do ujęcia podatku dochodowego,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe,
- Poprawki do MSSF 9 dotyczące dłużnych aktywów finansowych posiadających opcję wcześniejszej spłaty, która może skutkować powstaniem tzw. negatywnej rekompensaty,
- Poprawki do MSR 28 dotyczące długoterminowych udziałów, stanowiących część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach,
- Roczne zmiany MSSF 2014-2016 w zakresie doprecyzowującym MSR 28 i MSSF 1,
- Roczne zmiany MSSF 2015-2017,
- Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczeń lub rozliczeń planów określonych świadczeń.

Powyżej wymienione standardy, za wyjątkiem zmian do MSSF 4, MSSF 2 oraz rocznych zmian MSSF 2014-2016, oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską. Spółka zamierza zastosować wszystkie zmiany zgodnie z ich datą wejścia w życie.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Wycena do wartości godziwej

Spółka wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty pochodne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Spółki.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Spółka stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany

poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Spółka ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Zastosowanie MSSF 13 nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Spółki.

10.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240

10.3. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania)	nie amortyzowane
Budynki i budowle	20 – 66 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 22 lat
Urządzenia biurowe	3 – 5 lat
Środki transportu	3 – 14 lat
Komputery	3 lata

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

10.4. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Nakłady na prace rozwojowe prezentowane są od momentu rozpoczęcia na wartościach niematerialnych. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
<i>Okresy użytkowania</i>	5 lat	5 lata	2 lata
<i>Wykorzystana metoda amortyzacji</i>	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
<i>Wewnętrznie wytworzone lub nabyte</i>	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
<i>Weryfikacja pod kątem utraty wartości / badanie wartości odzyskiwalnej</i>	Nieokreślony okres użytkowania - coroczna oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

10.5. Leasing

Spółka jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

10.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w

działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, wartości niematerialnych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

10.8. Udziały i akcje w jednostkach zależnych

Udziały i akcje w jednostkach zależnych wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

10.9. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,

- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (na dzień 31 grudnia 2016 roku sytuacja przedstawiała się identycznie).

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

10.10. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.10.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego

z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.10.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.10.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.11. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Spółka dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

10.12. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz opcje. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.12.1 Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmują się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmują się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmują się w zysku lub stracie.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmują się w zysku lub stracie. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

10.12.2 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do sprawozdania z zysków lub strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przeklasyfikowywane są z kapitału własnego do zysku lub straty w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Spółka przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

10.13. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

Materiały	• cena średnioważona;
Produkty gotowe i produkty w toku	• koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego;

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

10.14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy osiągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Zaliczki ujmowane są w pozostałych aktywach niefinansowych odpowiednio długo-, krótkoterminowych i prezentowane są zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

10.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (na dzień 31 grudnia 2016 sytuacja przedstawiała się identycznie).

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji

sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazują się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, z tytułu ZUS, PFRON, podatku dochodowego od osób fizycznych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty

10.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z zysków lub strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.19. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Podstawę wymiaru odprawy stanowi minimalne wynagrodzenie ustalone przez Ministra Polityki i Gospodarki Społecznej (w 2017 roku obowiązuje kwota 2 000 zł.). Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

10.20. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT). Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.20.1 Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.20.2 Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona.

Koszty wytworzenia niezakończonych usług obejmują koszty poniesione od dnia zawarcia odpowiedniej umowy do dnia bilansowego. Koszty wytworzenia poniesione przed zawarciem umowy związane z realizacją jej przedmiotu, zaliczane są do aktywów, jeżeli pokrycie tych kosztów w przyszłości przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne.

Jeżeli poniesione koszty przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikające z powyższej różnicy naliczone przychody ze sprzedaży prezentowane są w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej w należnościach z tytułu dostaw i usług. Jeżeli przychód wynikający z zaawansowania kosztów w stosunku do zafakturowanej sprzedaży jest niższy to różnica ta prezentowana jest w zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług.

10.20.3 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.20.4 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.20.5 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów

10.21. Podatki

10.21.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.21.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ze zobowiązaniami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.21.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

10.22. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

11. Przychody i koszty

11.1. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odpisy na zapasy (saldo)	107	–
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	–	85
Pobrana prowizja z tytułu udzielonych poręczeń	2	2
Odszkodowania odzyskane	239	52
Dotacje	437	323
Inne	26	15
	<u>811</u>	<u>477</u>

11.2. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Rezerwa na kary umowne i roszczenia	2 624	173
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	106	–
Odpisy na należności (saldo)	256	2 685
Odpisy na zapasy (saldo)	–	70
Odszkodowania i kary wypłacone (saldo wypłaconych kar i rezerw rozwiązanych)	–	–
Opłaty z tytułu przynależności do SSE	68	68
Darowizny	64	45
Prowizja od otrzymanych poręczeń	72	93
Zaniechane inwestycje	115	–
Składki członkowskie	8	9
Odpis z tytułu wyceny aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	45	–
Koszty z tytułu likwidacji materiałów	41	–
Inne	63	–
	<u>3 462</u>	<u>3 143</u>

11.3. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Przychody z tytułu odsetek bankowych i pożyczek	2	1
Przychody z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie należności	–	2
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	347	–
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	82	6
Dodatnie różnice kursowe	–	695
Przychody finansowe ogółem	<u>431</u>	<u>704</u>

11.4. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odsetki i prowizje od kredytów bankowych	1 478	1 357
Odsetki od innych zobowiązań	1	1
Koszty finansowe z tytułu umów leasingu finansowego	19	16
Koszty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	87
Ujemne różnice kursowe	801	-
Koszty finansowe ogółem	2 299	1 461

11.5. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Amortyzacja	11.6	7 356	7 480
Zużycie materiałów i energii		29 375	19 916
Usługi obce, w tym		25 016	17 824
<i>podwykonawcy</i>		14 454	3 677
<i>obróbka obca</i>		619	226
Podatki i opłaty		2 834	3 211
Koszty świadczeń pracowniczych	11.7	62 328	54 975
Pozostałe koszty rodzajowe		3 337	3 333
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:		130 246	106 739
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		115 872	91 392
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		10 812	10 307
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		4 282	2 832
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		- 887	- 866
Zmiana stanu produktów		- 116	161
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki		283	2 913

11.6. Koszty amortyzacji ujęte w zysku lub stracie

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	6 402	6 348
Amortyzacja wartości niematerialnych	5 630	5 813
	772	535
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	28	25
Amortyzacja wartości niematerialnych	27	24
	1	1
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	926	1 107
Amortyzacja wartości niematerialnych	501	614
	425	493

11.7. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Wynagrodzenia	50 095	43 933
Koszty ubezpieczeń społecznych	9 621	8 228
Odpisy na ZFŚS	1 122	1 024
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	1 490	1 790
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	62 328	54 975
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	49 306	43 053
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	3 109	2 277
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	9 913	9 645

12. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych:		
Zyski (straty) za okres wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy	549	- 63
Zysk (strata) z tytułu wyceny aktuarialnej	- 321	- 500
Podatek odroczony	43	- 107
	<u>185</u>	<u>- 456</u>

13. Podatek dochodowy

13.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Ujęte w zysku lub stracie		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	1 235	77
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	1 235	77
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	223	(502)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	223	(502)
Obciążenie podatkowe wykazane w zysku lub stracie	<u>1 458</u>	<u>(425)</u>
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Podatek od zysku/(straty) netto z tytułu aktualizacji wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	104	(12)
Podatek odroczony od zysków (strat) aktuarialnych	(61)	(95)
Korzyść podatkowa/(obciążenie podatkowe) ujęta/e w innych całkowitych dochodach	<u>43</u>	<u>(107)</u>

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku(straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym licznym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zysk/(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	<u>2 674</u>	<u>(6 804)</u>
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	508	(1 293)
Nieujęte straty podatkowe		438
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	1 280	1 140
Koszty stanowiące koszty uzyskani przychodów a nie ujęte w wyniku	- 65	- 57
Przychody niebędące podstawą do opodatkowania	- 388	- 757
Pozostałe	123	104
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 54,5% (2016: 6,2%)	<u>1 458</u>	<u>(425)</u>
Podatek dochodowy (obciążenie) ujęty w zysku lub stracie	<u>1 458</u>	<u>(425)</u>
	<u>1 458</u>	<u>(425)</u>

13.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Sprawozdanie z zysków lub strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów rok zakończony</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
<i>Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego</i>				
Wycena kontraktów długoterminowych	555	–	555	- 5 573
Wycena instrumentów zabezpieczających	115	–	115	- 7
Niezrealizowane różnice kursowe	–	35	- 35	34
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego od dochodów osiągniętych przez Zakład w Wielkiej Brytanii	–	–	–	19
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	670	35	635	- 5 527
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>				
Rezerwy z tytułu odpraw emerytalnych	409	375	34	79
Rezerwy na gwarancje itp.	146	216	- 70	- 489
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	813	660	153	85
Koszty z tytułu niezafakturowanej sprzedaży kontraktów długoterminowych	–	3	- 3	- 4 646
Rezerwa na straty od kontraktów długoterminowych	114	41	73	41
Koszty do poniesienia	155	–	155	–
Wycena instrumentów zabezpieczających	–	5	- 5	4
Niezrealizowane różnice kursowe	48	–	48	–
Vat do odzyskania z krajów UE	13	29	- 16	8
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1 698	1 329	369	- 4 918
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			266	- 609
w tym wykazane w:				
<i>sprawozdanie z zysków lub strat</i>			(223)	(502)
<i>sprawozdaniu z całkowitych dochodów</i>			(43)	(107)
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 698	1 329		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	1 698	1 329		
Zobowiązanie netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	670	35		
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	670	35		

Pozycje dla których nie ujęto podatku odroczonego (różnice przejściowe): odpis aktualizacyjny na należności i zapasy oraz inne (m. in. ekwiwalent za pranie, umowa o dzieło, podróże służbowe). W dotychczasowej prezentacji dotyczącej aktywa/zobowiązań z tytułu odroczonego podatku odroczonego nie uwzględniano przejściowych skutków tworzenia wyżej wymienionych tytułów.

* Spółka SEFAKO na mocy zezwolenia nr 118/2008 z dnia 16 września 2008 roku otrzymała zgodę na prowadzenie działalności gospodarczej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej „Starachowice”. Dnia 18 sierpnia 2010 roku decyzją nr 151/IW/10 zostało zmienione w/w zezwolenie w zakresie terminów realizacji warunków zatrudnienia. Zgodnie z tą decyzją utrzymanie średniorocznego zatrudnienia na poziomie 1 350 osób obowiązuje Spółkę od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2016 roku. Spółka na dzień 31 grudnia 2011 roku spełniła wszystkie warunki uzyskania zwolnienia podatkowego z działalności w SSE tj. zatrudniła 150 osób (osiągnęła poziom zatrudnienia 1 350 osób) oraz zrealizowała inwestycję o wartości minimum 75 mln. zł., co potwierdzono kontrolą ze strefy (poniesione wydatki w strefie na 31 grudnia 2009 roku wyniosły 76 837 tysięcy zł., zdyskontowana wartość tych wydatków to 74 636 tysięcy zł.). W maju 2013 roku zapadła decyzja w/s zmiany Zezwolenia w zakresie wymaganego zatrudnienia – z 1350 do 1 340 średniorocznie zatrudnionych pracowników. Decyzją nr 403/IW/14 Ministra Gospodarki z dnia 10 grudnia 2015 roku, Spółka uzyskała zgodę na przesunięcie terminu spełnienia warunku zatrudnienia 1 340 osób do 31 grudnia 2017 roku i utrzymania zatrudnienia co najmniej na tym poziomie do 31 grudnia 2022 roku. Przedłużenie terminu obowiązywania zezwolenia na działalność w SSE zostało spowodowane Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2013 roku (Dz. U. poz. 977) w sprawie funkcjonowania Starachowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, które

wydłuża okres funkcjonowania strefy do 31 grudnia 2026 roku oraz otrzymaną przez Spółkę Decyzją Ministra Gospodarki nr 372/IW/14 z dnia 27 listopada 2015 roku. Maksymalna wartość ulgi możliwa do wykorzystania do 2022 roku to ok. 38 mln i dotyczy dochodu objętego zezwoleniem i wypracowanego w SSE. Do dnia 31 grudnia 2015 roku Spółka nie skorzystała z ulgi strefowej. W 2012 roku odnotowała stratę na działalności w strefie, natomiast w latach 2013 - 2015 w związku z niespełnieniem przez Spółkę warunku zatrudnienia, również nie skorzystała ze zwolnienia podatkowego. Na dzień 31 grudnia 2015 aktywa w całej wysokości 14 384 tys. PLN zostały odpisane w ciężar wyniku roku 2015 (uchwała Zarządu nr 157/IX/05/2015 z 16 marca 2016 roku, protokół nr 69/IX/08/2016 z posiedzenia Zarządu z 16 marca 2016 roku).

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego/ kwot uzgodnionych ze związkami zawodowymi. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Spółki. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 36 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku 35 tysięcy PLN).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Środki pieniężne	31	14
Zobowiązania z tytułu Funduszu	-	-
Należność z tytułu Funduszu	5	21
Saldo po skompensowaniu	36	35
	<i>Rok zakończony</i>	<i>Rok zakończony</i>
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	1 122	1 024

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>Rok zakończony</i>	<i>Rok zakończony</i>
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	1 216	(6 378)
Zysk/(strata) netto	1 216	(6 378)
Zysk/(strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	1 216	(6 378)
	<i>Rok zakończony</i>	<i>Rok zakończony</i>
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	1 225 118	1 225 118
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	1 225 118	1 225 118

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

W roku 2017 oraz 2016 Spółka nie wypłaciła dywidendy. W roku 2015 Spółka na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 10.06.2015 wypłaciła dywidendę. Wartość ustanowionej dywidendy – 3 137 tysięcy PLN, z czego dla akcjonariusza większościowego Zamkniętego Funduszu Inwestycyjnego MARS – 3 011 tysięcy PLN, dla akcjonariuszy mniejszościowych 126 tysięcy PLN.

17. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia, środki transportu i inne</i>	<i>Środki trwale w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku,	63 045	9 773	98	72 916
Zwiększenia stanu	211	2 377	116	2 704
Zmniejszenia stanu	- 645	- 63	-	- 708
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	- 87	-	-	- 87
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	- 3 072	- 3 086	-	- 6 158
Wyksięgowanie amortyzacji od zlikwidowanych aktywów trwałych	59	63	-	122
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	59 511	9 064	214	68 789
Na dzień 1 stycznia 2017 roku				
Wartość brutto	94 077	71 136	98	165 311
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 31 032	- 61 363	-	- 92 395
Wartość netto	63 045	9 773	98	72 916
Na dzień 31 grudnia 2017 roku				
Wartość brutto	93 556	73 450	214	167 220
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 34 045	- 64 386	-	- 98 431
Wartość netto	59 511	9 064	214	68 789
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016				
	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia, środki transportu i inne</i>	<i>Środki trwale w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku,	67 535	11 689	308	79 532
Zwiększenia stanu	-	1 415	- 210	1 205
Zmniejszenia stanu	- 1 506	- 655	-	- 2 161
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	- 3 125	- 3 326	-	- 6 451
Wyksięgowanie amortyzacji od zlikwidowanych aktywów trwałych	141	650	-	791
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	63 045	9 773	98	72 916
Na dzień 1 stycznia 2016 roku				
Wartość brutto	95 583	70 376	308	166 267
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 28 048	- 58 687	-	- 86 735
Wartość netto	67 535	11 689	308	79 532
Na dzień 31 grudnia 2016 roku				
Wartość brutto	94 077	71 136	98	165 311
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 31 032	- 61 363	-	- 92 395
Wartość netto	63 045	9 773	98	72 916

Wartość bilansowa maszyn, urządzeń oraz środków transportu użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 839 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 606 tysięcy PLN). Na aktywach użytkowanych na mocy umów leasingowych został ustanowiony zastaw pod zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Grunty i budynki o wartości bilansowej 59 511 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 63 045 tysięcy PLN) objęte są hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Spółki. Maszyny i urządzenia również stanowią zabezpieczenia kredytów bankowych spółki (nota 28).

Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wyniosła 0 tysięcy PLN (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku: 0).

18. Leasing

18.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Oplaty minimalne	Oplaty minimalne	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	255	238	168	161
W okresie od 1 do 5 lat	592	544	64	60
Powyżej 5 lat	–	–	–	–
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	847	782	232	221
Minus koszty finansowe	- 65	–	- 11	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	782	782	221	161
Krótkoterminowe	238	–	161	60
Długoterminowe	544	–	60	–

W roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku warunkowe opłaty leasingowe ujęte jako koszt danego okresu obrotowego wyniosły 19 tysięcy PLN (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku: 16 tysięcy PLN).

19. Wartości niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	Koszty prac rozwojowych*	Patenty i licencje	Inne (oprogramowanie)	WNiP w budowie	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2017 roku	3 156	676	117	277	4 226
Zwiększenia stanu	–	507	–	- 247	260
Zmniejszenia stanu	–	- 214	- 249	–	- 463
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	- 744	- 391	- 63	–	- 1 198
Wyksięgowanie amortyzacji od zlikwidowanych wartości niematerialnych i prawnych	–	214	249	–	463
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	2 412	792	54	30	3 288
Na dzień 1 stycznia 2017 roku					
Wartość brutto	4 474	3 337	723	277	8 811
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 1 318	- 2 661	- 606	–	- 4 585
Wartość netto	3 156	676	117	277	4 226
Na dzień 31 grudnia 2017 roku					
Wartość brutto	4 474	3 630	474	30	8 608
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 2 062	- 2 838	- 420	–	- 5 320
Wartość netto	2 412	792	54	30	3 288

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku	<i>Koszty prac rozwojowych*</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Inne (oprogramowanie)</i>	<i>WNiP w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na 1 stycznia 2016 roku	3 678	829	34	142	4 683
Zwiększenia stanu	11	322	104	135	572
Zmniejszenia stanu	-	-	-	-	-
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	- 533	- 475	- 21	-	- 1 029
Wyksięgowanie amortyzacji od zlikwidowanych wartości niematerialnych i prawnych	-	-	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>3 156</u>	<u>676</u>	<u>117</u>	<u>277</u>	<u>4 226</u>
Na dzień 1 stycznia 2016 roku					
Wartość brutto	4 463	3 015	619	142	8 239
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 785	- 2 186	- 585	-	- 3 556
Wartość netto	<u>3 678</u>	<u>829</u>	<u>34</u>	<u>142</u>	<u>4 683</u>
Na dzień 31 grudnia 2016 roku					
Wartość brutto	4 474	3 337	723	277	8 811
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	- 1 318	- 2 661	- 606	-	- 4 585
Wartość netto	<u>3 156</u>	<u>676</u>	<u>117</u>	<u>277</u>	<u>4 226</u>

*Wytworzone we własnym zakresie

20. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Spółka na dzień 31 grudnia 2014 roku, w związku z zaniechaniem realizacji trzech inwestycji, zaklasyfikowała niezakończone inwestycje w wartości 257 tysięcy PLN jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży. Nakłady te zostały poniesione przez Spółkę w latach 2009 – 2012. Dotyczyły następujących inwestycji: budowy bloku mieszkalnego (142 tysięcy PLN), budowy centrum spawalniczego (45 tysięcy PLN) oraz modernizacji klubu przyzakładowego (70 tysięcy PLN). Spółka począwszy od 2015 roku poszukuje możliwości upłynnienia ww. aktywów. Na dzień 31.12.2017 – biorąc pod uwagę wydłużający się proces znalezienia nabywcy na ww. aktywa – spółka dokonała poprawności weryfikacji ujęcia tych nakładów „jako dostępnych do sprzedaży” oraz aktualizacji wyceny środków trwałych przeznaczonych do sprzedaży do wartości godziwej.

1. Inwestycja „budowa bloku wielomieszkaniowego” (wartość księgowa 142 tysiące PLN). Proces sprzedaży projektu (wraz z gruntem o wartości 87 tysięcy PLN) został sfinalizowany w 2018 roku. W świetle tych okoliczności uzasadnione jest utrzymanie tejże inwestycji na pozycji „aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży”. Dodatkowo ww. grunt na dzień 31 grudnia 2017 został ujęty jako przeznaczony do sprzedaży. Całe aktywo (grunt z projektem) zostało wycenione do wartości godziwej. Co w konsekwencji spowodowało utworzenie odpisu w wysokości ok. 45 tysięcy PLN w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.
2. Pozostałe aktywa na łączną kwotę 115 tysięcy PLN, w związku z brakiem powodzenia podejmowanych przez ostatnie 3 lata czynności zmierzających do upłynnienia, Spółka podjęła decyzję o odwrócenie klasyfikacji tych aktywów jako przeznaczonych do sprzedaży i w konsekwencji spisanie tychże inwestycji w pozostałe koszty operacyjne.

21. Pozostałe aktywa

21.1. Udziały i akcje

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Udział i akcje w spółkach zależnych, w tym	9 757	9 757
Akcje CBKK	8 751	8 751
Udziały SPEC	1 006	1 006
Razem	<u>9 757</u>	<u>9 757</u>
- krótkoterminowe	-	-
- długoterminowe	<u>9 757</u>	<u>9 757</u>

21.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Należności budżetowe	957	896
Zaliczki na zapasy	146	53
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	36	35
Ubezpieczenia	114	61
Inne aktywa niefinansowe	51	23
Razem	<u>1 304</u>	<u>1 068</u>
- krótkoterminowe	1 304	1 068
- długoterminowe	<u>-</u>	<u>-</u>

22. Świadczenia pracownicze

22.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez zakładowy system wynagradzania. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych (nota 10.19). Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	2017	2016
Na dzień 1 stycznia	1 976	1 559
Utworzenie rezerwy	495	635
Koszty wypłaconych świadczeń	<u>- 318</u>	<u>- 218</u>
Na dzień 31 grudnia	<u>2 153</u>	<u>1 976</u>

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Stopa dyskontowa (%)	3,5	3,7
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	6,0	6,5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,0	2,5

23. Zapasy

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Materiały (według ceny nabycia pomniejszone o odpis)	3 039	2 524
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	263	37
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	<u>3 302</u>	<u>2 561</u>

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Spółka utworzyła odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 804 tysięcy PLN (w 2016 roku 911 tysięcy PLN). Utworzenie odpisu dotyczyło zapasów nie wykazujących ruchu przez okres powyżej 12 miesięcy.

W roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość zapasów w kwocie 911 tysięcy PLN (w 2016 roku 841 tysięcy PLN). Odwrócenie dotyczyło zapasów wykorzystanych do procesu produkcyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały ustanowione zabezpieczenia na zapasach do wysokości 2 000 tysięcy PLN z tytułu linii gwarancyjnej (PKO BP). Sytuacja na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawiała się identycznie.

24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym	55 458	32 325
<i>w tym należności z tytułu wyceny zaawansowania</i>	19 886	12 634
Pozostałe należności od osób trzecich	380	619
Należności ogółem (netto)	55 838	32 944
Odpis aktualizujący należności	3 096	3 017
Należności brutto	58 934	35 961

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w nocie 34.2.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-60-dniowy termin płatności.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Spółki.

Na 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie 3 096 tysięcy PLN (z czego kwota 3 089 tysięcy PLN dotyczy należności z tytułu dostaw i usług) które zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem. Na 31 grudnia 2016 roku spółka posiadała należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie 3 017 tysięcy PLN (z czego kwota 3 009 tysięcy PLN dotyczyło należności z tytułu dostaw i usług) które zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem.

Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	3 017	301
Zwiększenie	365	2 742
Wykorzystane	-	-
Rozwiązanie	- 108	- 58
Wycena	- 178	32
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	3 096	3 017

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	<i>Razem</i>	<i>Nie- przetermi- nowane</i>	<i>Przeterminowane, lecz ściągane</i>				
			<i>< 30 dni</i>	<i>30-90 dni</i>	<i>90-180 dni</i>	<i>180-360 dni</i>	<i>>360 dni</i>
31 grudnia 2017	55 438	45 492	5 026	4 836	84	-	-
31 grudnia 2016	32 325	29 841	2 122	151	211	-	-

24.1. Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Należności z tytułu wyceny	19 866	12 634
Do jednego miesiąca	19 642	6 742
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 723	8 204
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	199	137
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	62	2 124
Należności przeterminowane	13 035	5 493
<i>Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług</i>	- 3 089	- 3 009
Należności z tytułu dostaw i usług netto	<u>55 438</u>	<u>32 325</u>

24.2. Należności z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Bez przeterminowania	45 492	29 841
Przeterminowane do jednego miesiąca	5 026	2 122
Przeterminowane powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 836	199
Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	278	2 696
Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	9	233
Przeterminowane powyżej 1 roku	2 886	243
<i>Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług</i>	- 3 089	- 3 009
Razem	<u>55 438</u>	<u>32 325</u>

25. Długoterminowe kontrakty budowlane

Wartość rozpoznanych należności i zobowiązań z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów o świadczenie usług budowlanych w spółce przedstawiała się:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży usług:		
- przychody ze sprzedaży usług doszacowane	7 189	- 10 183
- przychody ze sprzedaży usług zafakturowane	129 183	110 212
Ogółem	136 372	100 029
Łączna kwota poniesionych kosztów i ujętych zysków (pomniejszonych o ujęte straty)	114 985	90 526
Otrzymane zaliczki	5 008	3 288
Kwoty zatrzymane	-	-
Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	19 886	12 634
Kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (zobowiązanie)	172	109
Rezerwa na straty	602	217

Kwoty zatrzymane zaprezentowane powyżej dotyczą kontraktów remontowych i budowlano-montażowych i stanowią część ogólnego salda rozrachunków wykazanego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Struktura zapadalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Do rozliczenia w terminie:		
- powyżej 12 miesięcy	-	-
- do 12 miesięcy	-	-
Ogółem	-	-

26. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 3 923 tysięcy PLN (31 grudnia 2016 roku: 2 632 tysięcy PLN)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 13 988 tysięcy PLN (31 grudnia 2016 roku: 17 150 tysięcy PLN) w odniesieniu, do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	3 923	2 632
Lokaty krótkoterminowe	-	-
	<u>3 923</u>	<u>2 632</u>

27. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

27.1. Kapitał podstawowy

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Akcje zwykłe serii A o wartości nominalnej 10 PLN każda	2 450	2 450
Akcje zwykłe serii B o wartości nominalnej 10 PLN każda	175	175
Akcje zwykłe serii C o wartości nominalnej 10 PLN każda	875	875
Akcje zwykłe serii D o wartości nominalnej 10 PLN każda	8 751	8 751
	<u>12 251</u>	<u>12 251</u>

27.1.1 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 10 PLN i zostały w pełni opłacone.

27.1.2 Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

27.1.3 Akcjonariusze o znaczącym udziale

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty		
udział w kapitale	95,97%	95,97%
udział w głosach	95,97%	95,97%
Pracownicy		
udział w kapitale	4,03%	4,03%
udział w głosach	4,03%	4,03%

27.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych w kwocie 4 674 tysięcy PLN (stan kapitału zapasowego na dzień 31 grudnia 2006 roku). Zgodnie z Art. 396. § 1. Kodeksu Spółek Handlowych na pokrycie ewentualnych strat należy utworzyć kapitał zapasowy, w kwocie odpowiadającej, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie, co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie;

jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na kwotę 16 280 tysięcy PLN składa się: 14 797 tysięcy PLN – kapitał rezerwowany z aktualizacji wyceny wynikający z ustawowego przeszacowania (styczeń 1995 r.), 1 483 tysięcy PLN pochodzi z wyceny środków trwałych do wartości godziwej, która to wycena została przeprowadzona w momencie przejścia na MSSF. Pozostała kwota 65 486 tysięcy PLN pochodzi z wyników osiągniętych w latach ubiegłych.

	2017	2016
<i>Na dzień 1 stycznia</i>	81 766	89 109
Przeniesienie niepodzielonego wyniku z lat ubiegłych na kapitał zapasowy	(6 378)	(7 343)
<i>Na dzień 31 grudnia</i>	75 388	81 766

27.3. Kapitał z aktualizacji wyceny

Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(445)
<i>Zysk/(strata) z tytułu wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	445
<i>Zysk/(strata) z tytułu wyceny aktuarialnej</i>	(260)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(260)
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	11
<i>Zysk/(strata) z tytułu wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	(51)
<i>Zysk/(strata) z tytułu wyceny aktuarialnej</i>	(405)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(445)

27.4. Niepodzielony zysk(strata) i ograniczenia w wypłacie dywidendy

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Zyski zatrzymane (niepokryte straty)	3 840	(6 378)
Łącznie	3 840	(6 378)

W roku 2017 Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy strata finansowa za rok 2016 pokryta została kapitałem zapasowym. W roku 2016 Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy strata finansowa za rok 2015 pokryta została kapitałem zapasowym.

28. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Krótkoterminowe				
Kredyty w rachunku bieżącym i obrotowe			24 912	18 850
PEKAO S.A., do wysokości 5 mln PLN (kredyt w rachunku bieżącym)	3,2%	31.10.2018	4 650	1 912
PEKAO S.A., do wysokości 5 mln PLN (kredyt zaliczka)	3,2%	27.12.2018	–	–
PKO BP S.A. 14 mln PLN (kredyt w rachunku bieżącym)	3,3%	30.06.2018	12 560	5 069
PKO BP S.A. 6 mln PLN (kredyt obrotowy)	3,3%	30.06.2018	3 900	6 000
ING Bank Śląski S.A. 8 mln PLN (kredyt obrotowy w formie linii odnawialnej)	3,8%	08.10.2018	3 523	4 269
BZ WBK S.A. 3 mln PLN (kredyt w rachunku bieżącym)	3,8%	30.09.2018	279	1 600
Łącznie kredyty			24 912	18 850

Spółka na dzień bilansowy nie spełniała kowenantów (klauzuli obrotów) w przypadku jednej umowy kredytowej (ING Bank Śląski S.A.). Bank nie zastosował w stosunku do spółki żadnych ograniczeń.

Zabezpieczenia kredytów i linii gwarancyjnych na majątku trwałym i obrotowym Spółki:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Hipoteka kaucyjna	136 234	140 284
Przewłaszczenie maszyn i urządzeń	478	71
Zastaw rejestrowy na maszynach	11 835	11 835
Zastaw rejestrowy na zapasach	2 000	2 000
Ogółem zabezpieczenia na majątku	<u>150 547</u>	<u>154 190</u>

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2017 spółka posiadała zabezpieczoną, udzieloną przez MARS FIZ na rzecz Sefako gwarancję korporacyjną poprzez zastaw na akcjach spółki zależnej CBKK S.A. (3 405 akcji, wartość nominalna akcji 145,00 zł). W dniu 2 marca 2018 roku zastaw ten został wykreślony. Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka posiada zabezpieczony kredyt oraz linie gwarancyjne poprzez hipotekę na nieruchomości należącej do CBKK S.A. do kwoty 12 600 tysięcy PLN.

29. Rezerwy

29.1. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwa na straty (wycena kontr. dług.)</i>	<i>Rezerwa na kary umowne i przyszłe roszczenia</i>	<i>Świadczenia po okresie zatrudnienia</i>	<i>Ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	217	-	1 976	2 193
Utworzone w ciągu roku obrotowego	602	2 624	495	3 721
Rozwiązane i wykorzystane	<u>- 217</u>	<u>-</u>	<u>- 318</u>	<u>- 535</u>
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>602</u>	<u>2 624</u>	<u>2 153</u>	<u>5 379</u>
Krótkoterminowe	602	2 624	-	3 226
Długoterminowe	-	-	2 153	2 153
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	2 000	1 559	3 559
Utworzone w ciągu roku obrotowego	217	-	635	852
Rozwiązane i wykorzystane	<u>-</u>	<u>- 2 000</u>	<u>- 218</u>	<u>- 2 218</u>
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>217</u>	<u>-</u>	<u>1 976</u>	<u>2 193</u>
Krótkoterminowe	217	-	-	217
Długoterminowe	-	-	1 976	1 976

30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

30.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Z przeszacowania kontraktów długoterminowych	172	109
Wobec jednostek powiązanych	612	945
Wobec jednostek pozostałych	<u>9 396</u>	<u>3 913</u>
	<u>10 180</u>	<u>4 967</u>

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	2 879	2 486
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	476	53
Zaliczki otrzymane na poczet dostaw	5 008	3 288
Inne zobowiązania	463	7
	<u>8 826</u>	<u>5 834</u>
Razem	<u>19 006</u>	<u>10 801</u>
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu	782	221
Rata kredytu przypadająca do zapłaty	500	-
	<u>738</u>	<u>161</u>
Krótkoterminowe	738	161
Długoterminowe	544	60

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 34.2.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 30-dniowych.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 2-miesięcznym terminem płatności.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

30.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z przeszacowania kontraktów długoterminowych	172	109
Do jednego miesiąca	7 042	3 396
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 950	1 436
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	16	-
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	-	26
Powyżej 1 roku	-	-
Zobowiązania przeterminowane	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług razem	<u>10 180</u>	<u>4 967</u>

30.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń społecznych i innych		
Podatek dochodowy od osób fizycznych	753	641
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	2 623	1 995
PFRON	88	74
Podatek Vat	-	1 018
Nadwyżka zobowiązań nad aktywami ZFŚS	-	-
Inne zobowiązania niefinansowe	-	-
Razem	<u>3 464</u>	<u>3 728</u>
- krótkoterminowe	<u>3 464</u>	<u>3 728</u>
- długoterminowe	<u>-</u>	<u>-</u>

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach 30 dniowych.

30.4. Rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:	3 769	3 428
Niewykorzystanych urlopów	1 625	1 866
Premii i nagród uznaniowych	1 000	430
Rezerwa na niezafakturowane koszty	375	41
Rezerwa na koszty prowizji gwarancji bankowych	769	1 091
Inne	-	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:	1 476	1 389
Dotacji NCBiR	1 200	1 389
Razem	5 245	4 817
- krótkoterminowe	3 772	3 160
- długoterminowe	1 473	1 657

31. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami bilansowymi niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

<i>Zwiększenie/zmniejszenie stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek w 2017 roku</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	19 006	- 10 801	8 205
Pozostałe zobowiązania finansowe (krótko- i długoterminowe) bez wyceny instrumentów	1 282	- 221	1 061
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	3 464	- 3 728	- 264
Zobowiązania inwestycyjne (wykazywane jako nabycie środków trwałych)	- 476	53	- 423
Wartość nakładów finansowana leasingiem	- 813	-	- 813
Splata leasingu	253	-	253
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-	-
Łącznie	22 716	- 14 697	8 019
<i>Zwiększenie/zmniejszenie stanu należności w 2017 roku</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Należności z tytułu dostaw i usług	- 55 838	32 944	- 22 894
Zaliczki na środki trwałe (aktywa niefinansowe)	-	-	-
Pozostałe aktywa niefinansowe	- 1 304	1 068	- 236
Łącznie	- 57 142	34 012	- 23 130
<i>Podatek dochodowy zapłacony w 2017 roku</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	133	-	133
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	176	176
Podatek dochodowy bieżący	- 1 235	-	- 1 235
Łącznie	- 1 102	176	- 926

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

<i>Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w 2017 roku</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Nakłady inwestycyjne poniesione w 2017 roku	- 2 964	-	- 2 964
Koszty prac rozwojowych	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	476	- 53	423
Zaliczki z tytułu inwestycji	-	-	-
Wartość nakładów finansowanych leasingiem	813	-	813
Łącznie	- 1 675	- 53	- 1 728
<i>Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w 2017 roku</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Zmniejszenia środków trwałych/ wartości niematerialnych i prawnych	1 171	-	1 171
Wyksięgowanie nieumorzonych wartości zlikwidowanych aktywów	38	-	38
Wyksięgowanie amortyzacji od sprzedanych aktywów	- 585	-	- 585
Wynik na sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	- 106	-	- 106
Łącznie	518	-	518
<i>Pozostałe korekty</i>	31.12.2017	01.01.2017	Wartość wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych
Wycena efektywna instrumentów pochodnych	549	-	549
Wycena aktuarialna	- 321	-	- 321
Odpis aktualizujący aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	45	-	45
Nieumorzona amortyzacja od sprzedanych środków trwałych	- 38	-	- 38
Spisane inwestycje	115	-	115
Łącznie	350	-	350

32. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała zobowiązania z tytułu inwestycji w kwocie 476 tysięcy PLN. Zobowiązania dotyczyły doposażenia Spółki w maszyny i oprogramowanie: urządzenie spawalnicze (263 tysięcy PLN), defektoskop (110 tysięcy PLN), licencja programu do elektronicznej akceptacji delegacji (37 tysięcy PLN), grubościomierz (21 tysięcy PLN).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka posiadała zobowiązania z tytułu inwestycji w kwocie 53 tysiące PLN. Zobowiązania dotyczyły zakupu programu komputerowego BI (31 tysięcy PLN) oraz zakup urządzeń filtracyjnych (15 tysięcy PLN).

33. Zobowiązania warunkowe

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Poręczenie spłaty kredytu	3 500	3 500
Rezerwa na karę za nieterminowe wykonanie kontraktu *	–	2 000
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych	42 221	45 495
Gwarancja korporacyjna jako zabezpieczenie wykonania umowy	18 993	20 146
Razem zobowiązania warunkowe	<u>66 714</u>	<u>71 141</u>

* Rezerwa na karę umowną dotyczącą zlecenia Hitachi, do potrącenia z ewentualnymi przyszłymi kontraktami realizowanymi na rzecz tego klienta.

33.1. Sprawy sądowe

SPRAWY PRACOWNICZE

I. Sprawa przeciwko Fabryce Kotłów SEFAKO S.A. z siedzibą w Sędziszowie o zapłatę odszkodowania za okres obowiązywania zakazu konkurencji. Powód – były członek Zarządu. Przedmiot – odszkodowanie w wysokości 49 tys. PLN wraz z odsetkami. W II instancji powództwo zostało oddalone. Aktualnie czekamy na rozstrzygnięcie postępowania kasacyjnego.

II. Sprawa przeciwko Fabryce Kotłów SEFAKO S.A. z siedzibą w Sędziszowie o zapłatę odszkodowania z tytułu wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Powód – były pracownik spółki. Przedmiot – odszkodowanie 9 tys. PLN wraz z odsetkami. Po wygraniu przez powoda w I instancji aktualnie toczy się postępowanie odwoławcze. Po wygraniu przez powoda w I instancji aktualnie toczy się postępowanie odwoławcze.

III. Sprawa przeciwko Fabryce Kotłów SEFAKO S.A. z siedzibą w Sędziszowie o ustalenie wypadku przy pracy. Powód – były prawnik spółki. Przedmiot – ustalenie zdarzenia w czasie wykonywania obowiązków pracowniczych. Postępowanie rozpoznawcze przed Sądem I instancji jest w toku.

SPRAWY GOSPODARCZE

IV. Sprawa z przypozwania Fabryki Kotłów SEFAKO S.A. przez francuskiego kontrahenta przed francuski Sąd Gospodarczy w Nanterre.

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A. w grudniu 2009r. otrzymała dokument przypozwania ją wraz z ubezpieczycielem Generali TU S.A. oraz inną spółką francuską przez naszego francuskiego kontrahenta do postępowania sądowego. Sprawa dotyczy roszczeń związanych z dostawą kotła produkującego parę zasilającą instalacje do produkcji energii elektrycznej i sieci ogrzewania miejskiego. Przedmiotowy kocioł został wyprodukowany przez Fabrykę Kotłów SEFAKO S.A. na zlecenie francuskiego kontrahenta. Biegli ustanowieni w sprawie przedstawili swój raport przygotowany na potrzeby prowadzonego postępowania sądowego w lipcu 2013r. Spodziewaną konsekwencją opinii biegłego było wystąpienie przeciwko naszemu kontrahentowi francuskiemu z roszczeniem o zapłatę. Nasz kontrahent pismem z dnia 22.08.2014r. wezwał Spółkę i GENERALI TU S.A. do udziału w sprawie. Sąd ogłosił orzeczenie w niniejszej sprawie w dniu 29.07.2016r. Sąd ustalił odpowiedzialność Spółki za szkodę w łącznej kwocie 629.007,43 EUR, która powinna zostać pokryta w całości przez Generali TU S.A. z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Sąd ustalił tym samym zakres odpowiedzialności Generali TU S.A. z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za zobowiązania Spółki do kwoty 10.000.000,00 PLN (czyli ok. 2.310.000,00 EUR). W dniu 26.09.2016r. doręczono Spółce oświadczenie francuskiego kontrahenta o wniesieniu apelacji wraz z wezwaniem do stawienia się przez Spółkę przed sądem apelacyjnym w Wersalu. W dniu 12.12.2016r. doręczono Spółce oświadczenie Generali TU S.A. o wniesieniu apelacji wraz z wezwaniem do stawienia się przez Spółkę przed sądem apelacyjnym w Wersalu.

W dniu 09.01.2018r. sąd odwoławczy wydał wyrok, w którym ustalił odpowiedzialność SEFAKO za szkodę w łącznej wysokości 628.647,43 EUR wraz z kosztami procesu i odsetkami. Natomiast w zakresie oceny odpowiedzialności ubezpieczyciela GENERALI TU S.A. sąd apelacyjny dokonał zmiany wyroku uznając, że polisa ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności z tytułu wad produktu (kotła), zaś z tytułu strat majątkowych sąd ograniczył zakres odpowiedzialności GENERALI TU S.A. do kwoty 500.000,00 PLN (co według kursu na dzień 10 stycznia 2018r. stanowi 119.631,53 EUR). Według wyjaśnień prawnika francuskiego wyrok z dnia 09.01.2018r. podlega wykonaniu niezależnie od możliwości ubiegania się o złożenie kasacji od powyższego wyroku. Spółka rozpoczęła konsultacje prawne celem złożenia kasacji od przedmiotowego wyroku nawiązując współpracę z prawnikiem francuskim uprawnionym do reprezentowania podmiotów przed sądem kasacyjnym we Francji.

Spółka na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 utworzyła rezerwę na ww. karę.

Francuski kontrahent Spółki wystąpił w dniu 18.04.2018r. z wezwaniem do zapłaty kwoty orzeczonej treścią prawomocnego wyroku sądowego.

SPRAWY UPADŁOŚCIOWE

V. Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym kontrahenta czeskiego.

W dniu 09.09.2016r. Sąd Miejski w Pradze ogłosił upadłość czeskiego kontrahenta Spółki. W dniu 02.02.2017r. zgłoszona została wierzytelność Spółki względem upadłego w łącznej kwocie 1.460.521,06 CZK, tj. 54.053,33 EUR. Postępowanie upadłościowe prowadzone w przedmiotowej sprawie jest w toku.

VI. Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym kontrahenta duńskiego.

Z dniem 30.12.2016r. ogłoszona została upadłość duńskiego kontrahenta Spółki. W dniu 29.01.2017r. zgłoszona została wierzytelność Spółki względem upadłego w łącznej kwocie 627.758,20 EUR. Postępowanie upadłościowe prowadzone w przedmiotowej sprawie jest w toku.

33.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły przesłanki do utworzenia rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

34. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych (brutto)</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>	<i>w tym zaległe, po upływie terminu płatności</i>
Jednostka dominująca:					
MARS FIZ	2017	–	–	–	–
MARS FIZ	2016	–	–**	–	–

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Jednostki zależne:

	2017	1 126***	2 069	–	322	–
SPEC SP. Z O.O.	2016	183	2 010	–	342	–
	2017	13	110*	–	290	–
CBKK S.A.	2016	106	557*	–	603	–

*Ponadto spółka dokonała płatności z tytułu otrzymanego od spółki zależnej poręczenia w 2017 roku w wysokości 74 tys. PLN, 2016 roku w wysokości 93 tys. PLN.

**Ponadto spółka dokonała płatności z tytułu otrzymanej od spółki dominującej gwarancji korporacyjnej w 2016 roku w wysokości 530 tys. PLN.

*** Ponadto spółka otrzymała z tytułu udzielonego poręczenia dla spółki zależnej SPEC w 2017 roku 2 tys. PLN.

34.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku jednostką dominującą dla całej grupy był MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty. W dniu 15 marca 2018 roku doszło do sprzedaży całego pakietu akcji posiadanych przez MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty na rzecz Towarzystwa Finansowego Silesia Sp. z o. o.

W roku finansowych zakończonym 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły transakcje pomiędzy Spółką, a jednostką dominującą.

W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2016 roku spółka zapłaciła na rzecz jednostki dominującej prowizję od udzielonej gwarancji korporacyjnej w wysokości 530 tysięcy PLN.

34.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi odbyły się na warunkach porównywalnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

W roku obrotowym 2017 oraz 2016 nie miały miejsca transakcje z członkami Zarządu i kadry kierowniczej Spółki.

34.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

34.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zarząd	337	1 287
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	362	834
Świadczenia po okresie zatrudnienia	- 25	453
Rada Nadzorcza	283	237
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	283	237
Razem	620	1 524

34.3.2 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	767	600
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	–
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (z wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	767	600

35. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i dnia 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Obowiązkowe badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego	37	37
Obowiązkowe badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	4	4
Razem	41	41

odnosi się w 2016 do UHY ECA Audyt Sp. z o.o. Sp. k.,

36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Spółka zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu *forward* oraz opcje. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Spółki oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 36. Zasady rachunkowości Spółki dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 10.12.

36.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych oraz środków pieniężnych.

Spółka zarządza kosztami oprocentowania poprzez korzystanie głównie ze zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym. W analizie ryzyka ze względu na ewentualne zmiany stóp procentowych uwzględniane są wyłącznie zobowiązania kredytowe, gdyż ekspozycja w odniesieniu do pozostałych oprocentowanych aktywów i zobowiązań z punktu widzenia Spółki jest nieistotna.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej. Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny ani całkowite dochody ogółem Spółki.

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

	<i>Wartość narażona na ryzyko</i>	<i>Zwiększenie/zmniejszenie WIBOR 1M/3M o</i>	
		<i>+0,5 p.p.</i>	<i>-0,5 p.p.</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku			
Kredyty bankowe	24 912	125	- 125
Wpływ na wynik finansowy brutto		125	- 125
	<i>Wartość narażona na ryzyko</i>	<i>Zwiększenie/zmniejszenie WIBOR 1M/3M o</i>	
		<i>+0,5 p.p.</i>	<i>-0,5 p.p.</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku			
Kredyty bankowe	18 850	94	- 94
Wpływ na wynik finansowy brutto		94	- 94

36.2. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 70-80% zawartych przez Spółkę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży, podczas gdy 95% kosztów wyrażonych jest w tejże walucie sprawozdawczej.

Spółka stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka zabezpieczyła do 77,72 % ekspozycji netto transakcji denominowanych w walucie EUR (na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka zabezpieczyła do 59,5% ekspozycji netto transakcji denominowanych w walucie EUR), z tytułu których na dzień bilansowy istniały uprawdopodobnione przyszłe zobowiązania sięgające 2018 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) oraz całkowitych dochodów ogółem Spółki (z tytułu zmiany wartości godziwej kontraktów terminowych typu forward i opcji) na racjonalnie możliwe wahania kursów EUR i USD przy założeniu niezmienności innych czynników.

Analiza wrażliwości ryzyka walutowego na dzień 31.12.2017

	<i>Wartość bilansowa (w tys. PLN)</i>	<i>kurs (zm.+10 %)</i>	<i>PLN/EUR</i>		
			<i>kurs (zm.+5%)</i>	<i>kurs (zm.-5%)</i>	<i>kurs (zm.-10 %)</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 777	378	189	- 189	- 378
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	23 532	2 353	1 177	- 1 177	- 2 353
Należności z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	12 126	1 382	691	-691	- 1 382
Należności z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	603	- 1 556	- 837	1 085	2 188
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	154	- 17	- 9	9	17
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	2 871	- 287	- 144	144	287
Wpływ na wynik finansowy brutto		2 253	1067	- 819	- 1 621
	<i>Wartość bilansowa (w tys. PLN)</i>	<i>kurs (zm.+10 %)</i>	<i>PLN/GBP</i>		
			<i>Kurs (zm.+5%)</i>	<i>Kurs (zm.-5%)</i>	<i>kurs (zm.-10 %)</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	15	- 2	- 1	1	2
Wpływ na wynik finansowy brutto					

Analiza wrażliwości ryzyka walutowego na dzień 31.12.2016

	<i>Wartość bilansowa (w tys. PLN)</i>	<i>kurs (zm.+10 %)</i>	<i>PLN/EUR</i>		
			<i>kurs (zm.+5%)</i>	<i>kurs (zm.-5%)</i>	<i>kurs (zm.-10 %)</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 512	252	126	- 126	- 252
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	18 129	1 813	907	- 907	- 1 813
Należności z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	11 358	1 136	568	- 568	- 1 136
Zobowiązania z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	27	- 1 079	- 553	498	1 024
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	394	- 39	- 20	20	39
Wpływ na wynik finansowy brutto		2 083	1 028	- 1 084	- 2 138
			<i>PLN/GBP</i>		
	<i>Wartość bilansowa (w tys. PLN)</i>	<i>kurs (zm.+10 %)</i>	<i>Kurs (zm.+5%)</i>	<i>Kurs (zm.-5%)</i>	<i>kurs (zm.-10 %)</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	164	- 16	- 8	8	16
Wpływ na wynik finansowy brutto		- 16	- 8	8	16

36.3. Ryzyko cen towarów

Spółka narażona jest na ryzyko cenowe wynikające ze wzrostu cen materiałów. W celu ograniczenia ryzyka cenowego Spółka na bieżąco monitoruje sytuację na rynkach podstawowych materiałów.

36.4. Ryzyko kredytowe

Spółka zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Spółki na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne. Na dzień 31 grudnia 2017 roku maksymalna ekspozycja kredytowa spółki wynosiła 51 420 tys. PLN, na dzień 31 grudnia 2016 roku maksymalna ekspozycja kredytowa wynosiła 35 768 tys. PLN.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Spółce nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

36.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesiące</i>	<i>Od 3 do 12 miesiące</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 500	23 412	–	–	24 912
Leasing finansowy	60	178	544	–	782
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	10 164	16	–	–	10 180
Pozostałe zobowiązania (bez niefinansowych)	9 327	–	–	–	9 327
	<u>21 051</u>	<u>23 606</u>	<u>544</u>	<u>–</u>	<u>45 201</u>
	<u><u>21 051</u></u>	<u><u>23 606</u></u>	<u><u>544</u></u>	<u><u>–</u></u>	<u><u>45 201</u></u>
<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesiące</i>	<i>Od 3 do 12 miesiące</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	18 850	–	–	18 850
Leasing finansowy	40	121	60	–	221
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	4 941	26	–	–	4 967
Pozostałe zobowiązania (bez niefinansowych)	2 546	–	–	–	2 546
	<u>7 527</u>	<u>18 997</u>	<u>60</u>	<u>–</u>	<u>26 584</u>
	<u><u>7 527</u></u>	<u><u>18 997</u></u>	<u><u>60</u></u>	<u><u>–</u></u>	<u><u>26 584</u></u>

37. Instrumenty finansowe

37.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

31 grudnia 2017 rok

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 (wartość księgowa)

Aktywa finansowe według pozycji bilansowej	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie		Pozostałe
	przeznaczone do obrotu	dostępne do sprzedaży	rachunkowość zabezpieczeń	pożyczki i należności	utrzymywane do terminu wymagalności		
<u>Aktywa finansowe</u>							
Udziały i akcje	–	–	–	–	–	–	–
Należności z tytułu dostaw i usług	–	–	–	55 458	–	–	–
Inne należności niż wymienione powyżej, będące aktywami finansowymi	–	–	–	–	–	–	–
Wycena pozostałych instrumentów - instrumenty pochodne	–	–	603	–	–	–	–
Środki pieniężne	–	–	–	–	–	–	3 923

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 (wartość księgowa)

Zobowiązania finansowe według pozycji bilansowej	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	wyceniane w zamortyzowanym koszcie	wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale rachunkowość zabezpieczeń
<u>Zobowiązania finansowe</u>			
Kredyty bankowe	–	24 912	–
<i>Długoterminowe</i>	–	–	–
<i>Krótkoterminowe</i>	–	24 912	–
Pożyczki	–	–	–
Leasing finansowy	–	782	–
Kaucje długoterminowe i inne zobowiązania długoterminowe	–	–	–
Wycena pozostałych instrumentów - instrumenty pochodne	–	–	–
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	–	10 180	–
Inne zobowiązania niż wymienione powyżej, będące zobowiązaniami finansowymi	–	500	–

31 grudnia 2016 rok

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 (wartość księgowa)

Aktywa finansowe według pozycji bilansowej	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie		Pozostałe
	przeznaczone do obrotu	dostępne do sprzedaży	rachunkowość zabezpieczeń	pożyczki i należności	utrzymywane do terminu wymagalności	
<u>Aktywa finansowe</u>						
Udziały i akcje	–	–	–	–	–	–
Należności z tytułu dostaw i usług	–	–	–	32 944	–	–
Inne należności niż wymienione powyżej, będące aktywami finansowymi	–	–	–	–	–	–
Wycena pozostałych instrumentów - instrumenty pochodne	–	–	–	–	–	–
Środki pieniężne	–	–	–	–	–	2 632

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 (wartość księgowa)

Zobowiązania finansowe według pozycji bilansowej	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	wyceniane w zamortyzowanym koszcie	wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale rachunkowości zabezpieczeń
<u>Zobowiązania finansowe</u>			
Kredyty bankowe	–	18 850	–
<i>Długoterminowe</i>	–	–	–
<i>Krótkoterminowe</i>	–	18 850	–
Pożyczki	–	–	–
Leasing finansowy	–	221	–
Kaucje długoterminowe i inne zobowiązania długoterminowe	–	–	–
Wycena pozostałych instrumentów - instrumenty pochodne	–	–	27
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	–	4 967	–
Inne zobowiązania niż wymienione powyżej, będące zobowiązaniami finansowymi	–	–	–

Według oceny spółki wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności handlowych, zobowiązań handlowych, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowe nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku, Spółka posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>Poziom 2</i>
Instrumenty pochodne (aktywa)	603	603

	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>Poziom 2</i>
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	27	27

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

37.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych**Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017**

	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych zrealizowanych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski/(straty) z tytułu wyceny	Zyski/(straty) z-e sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>	2	- 544	- 256	- 437	-	-	- 1 235
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	2	- 494	- 256	- 404	-	-	- 1 152
Udzielone pożyczki	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	- 50	-	- 33	-	-	- 83
<i>Zobowiązania finansowe</i>	- 913	177	-	85	347	- 584	- 888
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	- 894	-	-	-	-	- 584	- 1 478
- kredyty inwestycyjne	-	-	-	-	-	-	-
- kredyt w rachunku bieżącym i obrotowe	- 894	-	-	-	-	- 584	- 1 478
Pozostałe zobowiązania (długoterminowe), w tym:	- 19	-	-	-	-	-	- 19
- Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	- 19	-	-	-	-	-	- 19
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	-	177	-	3	-	-	180
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	-	-	-	82	347	-	429
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	-	-	-	-	346	-	346
Razem	- 911	- 367	- 256	- 352	347	- 584	- 2 123

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016

	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych zrealizowanych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski/(straty) z tytułu wyceny	Zyski/(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>	3	704	- 2 685	142	-	-	- 1 836
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	2	853	- 2 685	117	-	-	- 1 713
Udzielone pożyczki	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1	- 149	-	25	-	-	- 123
<i>Zobowiązania finansowe</i>	- 1 011	- 191	-	46	- 87	- 363	- 1 606
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	- 994	-	-	-	-	- 363	- 1 357
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	-	-	-	-	-	-	-
- kredyty inwestycyjne	- 2	-	-	-	-	-	- 2
- kredyt w rachunku bieżącym i obrotowe	- 992	-	-	-	-	- 363	- 1 355
Pozostałe zobowiązania (długoterminowe), w tym:	- 16	-	-	-	-	-	- 16
- Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	- 16	-	-	-	-	-	- 16
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	- 1	- 191	-	40	-	-	- 152
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	-	-	-	6	- 87	-	- 81
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	-	-	-	6	- 87	-	- 81
Razem	- 1 008	513	- 2 685	188	- 87	- 363	- 3 442

37.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2017 roku

Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Kredyty w rachunku bieżącym	21 012	–	–	–	–	–	21 012
Kredyt obrotowy	3 900	–	–	–	–	–	3 900
Kredyty inwestycyjne	–	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	238	145	145	144	110	–	782

31 grudnia 2016 roku

Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Kredyty w rachunku bieżącym	12 850	–	–	–	–	–	12 850
Kredyt obrotowy	6 000	–	–	–	–	–	6 000
Kredyty inwestycyjne	–	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	161	60	–	–	–	–	221

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

37.4. Zabezpieczenia

37.4.1 Zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, Spółka posiadała następujące kontrakty zabezpieczające

Rodzaj instrumentu	Waluta	Wartość nominalna (tys.)	Termin wymagalności	Kurs
<i>Opcja put</i>	EUR	584	2018-02-28	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	584	2018-02-28	4,3960
<i>Opcja put</i>	EUR	278	2018-03-28	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	278	2018-03-28	4,4140
<i>Opcja put</i>	EUR	718	2018-04-30	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	718	2018-04-30	4,4290
<i>Opcja put</i>	EUR	191	2018-05-30	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	191	2018-05-30	4,4470
<i>Opcja put</i>	EUR	226	2018-06-28	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	226	2018-06-28	4,4620
<i>Opcja put</i>	EUR	658	2017-12-29	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	658	2017-12-29	4,3640
<i>Opcja put</i>	EUR	648	2018-01-31	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	648	2018-01-31	4,3805
<i>Opcja put</i>	EUR	176	2018-01-30	4,2500

Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
 Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

<i>Opcja call</i>	EUR	176	2018-01-30	4,3450
<i>Opcja put</i>	EUR	73	2018-08-01	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	73	2018-08-01	4,4840
<i>Opcja put</i>	EUR	64	2018-08-30	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	64	2018-08-30	4,5080
<i>Opcja put</i>	EUR	116	2018-10-31	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	116	2018-10-31	4,5627
<i>Opcja put</i>	EUR	98	2018-12-27	4,3000
<i>Opcja call</i>	EUR	98	2018-12-27	4,6173
<i>Forward</i>	EUR	45	2018-03-05	4,2352
<i>Forward</i>	EUR	100	2018-01-17	4,2081
<i>Forward</i>	EUR	150	2018-02-02	4,2147
<i>Forward</i>	EUR	150	2018-02-02	4,2225
<i>Forward</i>	EUR	50	2018-01-03	4,2406
<i>Forward</i>	EUR	62	2018-01-12	4,2416
<i>Forward</i>	EUR	200	2018-01-25	4,2113
<i>Forward</i>	EUR	50	2018-01-03	4,2057
<i>Forward</i>	EUR	64	2018-01-04	4,2110

Na dzień 31 grudnia 2016 roku, Spółka posiadała następujące kontrakty zabezpieczające

Rodzaj instrumentu	Waluta	Wartość nominalna (tys.)	Termin wymagalności	Kurs
<i>Forward</i>	EUR	72	2017-01-04	4,3458
<i>Forward</i>	EUR	185	2017-01-05	4,5110
<i>Forward</i>	EUR	50	2017-01-05	4,4510
<i>Forward</i>	EUR	80	2017-01-09	4,3803
<i>Forward</i>	EUR	165	2017-01-25	4,4600
<i>Forward</i>	EUR	65	2017-01-25	4,4498
<i>Forward</i>	EUR	50	2017-02-02	4,4592
<i>Forward</i>	EUR	80	2017-02-03	4,4269
<i>Forward</i>	EUR	530	2017-02-03	4,3759
<i>Forward</i>	EUR	100	2017-02-03	4,4363
<i>Forward</i>	EUR	230	2017-02-03	4,4622
<i>Forward</i>	EUR	60	2017-02-07	4,4237
<i>Forward</i>	EUR	350	2017-03-03	4,4362
<i>Forward</i>	EUR	140	2017-03-22	4,3337
<i>Forward</i>	EUR	230	2017-10-04	4,5247

Wartość godziwa powyższych kontraktów kształtowała się następująco:

	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Kontrakty walutowe typu forward, opcje				
Wartość godziwa	603	–	–	27

38. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W 2012 roku Spółka podwyższyła swój kapitał podstawowy poprzez emisję akcji serii D (nota 27.1). W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał podstawowy, kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny i niepodzielony wynik finansowy netto.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	24 912	18 850
Pozostałe zobowiązania finansowe	782	221
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	22 882	14 529
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	- 3 923	- 2 632
Zadłużenie netto	44 653	30 968
Kapitał własny	91 219	87 194
Kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto	-	-
Kapitał razem	91 219	87 194
Kapitał i zadłużenie netto	135 872	118 162
Wskaźnik dźwigni	32,9%	26,2%

39. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zarząd Spółki	1	1
Administracja	95	96
Dział sprzedaży	31	31
Pion produkcji	771	760
Pozostali	48	47
Razem	946	935

40. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym, dnia 15 marca 2018 roku doszło do finalizacji transakcji sprzedaży całego pakietu akcji posiadanego przez MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty na rzecz Towarzystwa Finansowego Silesia sp. z o. o.

Główna Księgowa
Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A.

Katarzyna Kosińska

.....
Katarzyna Kosińska
Główna Księgowa

Przes Zarządu
Fabryki Kotłów "SEFAKO" S.A.

.....
Antoni Pietkiewicz
Antoni Pietkiewicz
Przes Zarządu

Sędziszów, 25 kwietnia 2018 rok